

Cercetările arheologice din așezarea de epoca bronzului târziu de la Ceplea-„Valea Satului”, comuna Plopșoru, județul Gorj

**Dr. Gheorghe Calotoiu
Mădălina Mărgineanu**

Satul Ceplea, comuna Plopșoru se află la 65 km. sud de orașul Târgu Jiu, DN 175 Târgu Jiu – Craiova. Stațiunea arheologică pe care am început să o investigăm este situată la 200 m nord-est de Casa Cepleanu și la 50 m sud-est de pârâul Valea Satului.

În perioada 22 iulie – 8 august 2002 și 21 iulie – 8 august 2003 au fost efectuate cercetări arheologice în punctul „Valea Satului”, satul Ceplea, com. Plopșoru, unde cu patru ani în urmă a fost amplasat un stâlp metalic pentru telefonie distrugând o parte din sit.

La începutul cercetării au fost deschise două secțiuni S.1/2002 (pl.1/1) și S.2/2002 (pl.1/2) cu dimensiunile de 10x2 m orientate nord-sud, pentru a surprinde eventuale complexe arheologice.

În secțiunea S.1/2002 (pl.1/1), după îndepărtarea solului vegetal apare începând de la adâncimea de – 0,15 m până la - 0,65 m un strat de pământ negru fără materiale arheologice, iar de la – 0,65 m la – 0,90 m din caroul 1 până în caroul 6 a fost sesizată o lentilă de culoare galbenă cu foarte puțin material ceramic. Începând de la adâncimea de – 0,90 m și până la – 1,45 m au apărut materiale arheologice. Datorită terenului puțin înclinat, secțiunea este mai adâncă în zona de sud. În caroul 2 s-au descoperit multe fragmente ceramice (vase de provizii fragmentare, toate de vase, fragmente de străchini) și mici bucăți de cărbune.

Secțiunea S.2/2002 (pl.1/2) având dimensiunile de 10X2 m, a fost trasată la 3 m vest de S.1/2002 și stratigrafic se prezintă astfel: între 0,15 și 0,55m apare un strat de pământ de culoare neagră-cenușie fără materiale arheologice. Stratul cuprins între – 0,55 – 1,20 m adâncime conține un material arheologic diversificat. Astfel, în caroul 1 la

adâncimea de - 0,95 m s-a descoperit un vas mic cu două torți rupte (pl. III/4); în caroul 6 la adâncimea de -1,05 m au fost descoperite fragmente dintr-o ceașcă și un vas borcan fragmentar; în caroul 9 la adâncimea de -1,02 m a fost găsit un fragment ceramic care prezenta un decor specific fazei târzii a culturii Verbicioara, constând într-un cerc alcătuit din linii incizate concentrice din care porneau triunghiuri simple sau dispuse în rețea. În caroul 10, la - 1,05 m a fost descoperit un vas mare de provizii, fragmentar care prezintă sub buză două șiruri de ornamente alveolate. În această secțiune au mai fost descoperite două cești fragmentare și o alta întregă, lucrate din pastă fină și semifină.

În S.3/2003 (pl.II/1) după îndepărtarea stratului vegetal începând de la caroul 2 de la adâncimea de -0,30 m apare un strat de culoare cenușie care în caroul 4 atinge adâncimea maximă de - 0,65m; în caroul 5 se ridică până la 0,30m continuând în caroul 6 unde coboară până la - 0,60m, pentru ca în caroul 8 să urce din nou până la -0,15m.

Sub acest strat cenușiu apare un pământ negru compact până la 0,65-0,70m. Între -0,65/0,70 m - 1,15 m este stratul arheologic, care conține fragmente ceramice, bucăți de chirpici și pietre. Materialul ceramic constă în fragmente de vase mari de provizii având ornamente duble alveolate, străchini fragmentare, cu buza trasă spre interior, și caneluri oblice, fragmente de vase lobate, torți provenind de la o cană de culoare cărămizie.

Între 1,15 -1,25 m, pe toată lungimea secțiunii este solul viu.

În S. 4/2003 (pl.II/2) care are dimensiunile de 10 x 2 m stratigrafia se prezintă astfel:

-0-0,15 m, sol vegetal;

-0,15-0,20 m, strat de pietriș;

-0,30/0,50- 0,65/0,75 m, strat cenușiu;

-0,65/0,75-1,10/1,18 m, strat arheologic

- de la - 1,10 /1,18 m, începe solul steril din punct de vedere arheologic.

În carourile 1 și 2 din S.4/2003 la adâncimea de -0,85/0,90 m au fost sesizate câteva bucăți de lipitură aflate la distanțe de 0,50-0,60 m. În caroul 1 la adâncimea de -1,10m apar câteva fragmente decorate cu liniuțe verticale realizate prin impresiune și un alt fragment de culoare neagră având ca decor un romb cu linii dispuse în rețea.

În caroul 4 la - 0,85 m a fost găsit un fragment ceramic care avea un decor cu meandre; în capătul nordic al secțiunii, în caroul 10,

la -0,90 m adâncime au fost găsite fragmente ceramice dintr-un vas mare de provizii, decorate cu un brâu dublu alveolat; tot aici au apărut și câteva torți groase de vase.

Cu ocazia săpării unui șanț pentru o conductă de gaze chiar lângă DN Tg-Jiu – Craiova, a fost găsită o oală fragmentară de culoare cărămizie, cu două mânuși mari de formă tubulară ceea ce ne-a determinat să trasăm o casetă, C.1 = 3x1 m (pl.II/3), la 1 m est de șanț. Materialul arheologic descoperit în C.1 este de aceeași factură cu acela din S.3 și S.4/2003.

Materialul ceramic descoperit la Ceplea - „Valea Satului” este bine reprezentat. Cel mai frecvent tip de vas întâlnit este vasul de provizii lucrat din pastă grosieră, cu gura dreaptă și prezentând sub buză un decor compus dintr-unul sau două brăuri în relief alveolate sau crestate (pl. IV/1-6). Fragmentele de strachină au în general buza trasă spre interior și tăiată drept care prezintă uneori caneluri oblice sub ea. Printre formele ceramice prezente în așezarea de la Ceplea se numără și ceștile, două dintre acestea fiind lucrate dintr-o pastă de factură grosieră și aflându-se într-o stare fragmentară iar cea de-a treia, întregibilă a fost modelată din pastă semifină. Una dintre cele două cești fragmentare, are o culoare cărămizie, prezintă urme de arsură secundară și e prevăzută cu o toartă cu buton (pl. V/2), iar cea de a doua, de culoare neagră-cenușie, are o toartă rotundă în secțiune, cu două perforații mici sub ea (pl. III/5).

În ceea ce privește pasta din care au fost confecționate vasele predomină aceea de factură grosieră dar sunt destul de numeroase și fragmentele ceramice lucrate din pastă semifină sau fină.

În general, din pastă grosieră au fost modelate vasele mari de provizii cu unul sau două brăuri alveolare care uneori erau întrerupte de apucători dispuse în cruce sub buza vasului. După cum s-a văzut mai sus, din astfel de pastă mai erau modelate și ceștile.

Din pastă fină și semifină au fost descoperite castroane fragmentare de culoare cărămizie sau cenușie, prezentând în unele cazuri urme de arsură secundară; buza castroanelor era trasă spre interior, pe pântec aveau un buton iar fundul era drept.

Foarte interesante din punct de vedere al decorului acestora și al ornamentării dar și al încadrării cronologice sunt mai multe fragmente de vase de culoare neagră lucrate din pastă fină; decorul este unul variat constând în cercuri incizate din care pornesc mai multe triunghiuri simple

sau în rețea (pl. III/3), cercuri concentrice pe exteriorul cărora sunt dispuse mai multe puncte tot în formă circulară, iar unele fragmente au incizate romburi sau meandre. Aceste fragmente ceramice, cât și alte materiale arheologice încadrează cronologic așezarea de la Ceplea Plopșoru în etapa târzie a culturii Verbicioara (Verbicioara V, după D. Berciu).

În apropiere de punctul „Valea Satului” într-un punct numit de localnici „Biserica Dacilor” a fost descoperită o ceașcă lucrată din pastă semifină, având fundul și buza drepte iar toarta ruptă din vechime. Forma sa este una specifică tot fazei finale a culturii Verbicioara.

Analogii în Gorj cu materialele arheologice de la Ceplea - Plopșoru întâlnim în așezarea de la Vierșani – Jupânești¹ care a fost cercetată în anii anteriori și unde s-au descoperit mai multe locuințe de suprafață și un bordei însoțite de un interesant material arheologic specific culturii Verbicioara² (fazele IV - V).

Materialele arheologice descoperite la Ceplea- Plopșoru încadrează cronologic așezarea în etapa târzie a culturii Verbicioara (faza a V-a, după D. Berciu). Deocamdată nu s-a reușit surprinderea limitelor așezării de la Ceplea – Plopșoru³, acest obiectiv urmând să fie atins în campaniile viitoare.

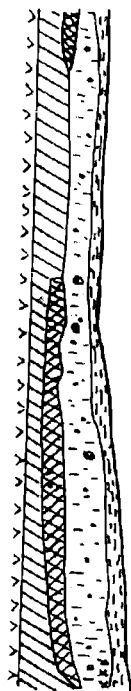
NOTE:

¹ Gh. Calotoiu, *Contribuții la cunoașterea culturii Verbicioara din județul Gorj*, în **Litua**, VI, 1994, p.7-42.

² Idem, *Cercetările arheologice de la Vierșani-Jupânești, jud. Gorj*, în **Drobeta**, VII, 1996, p.49-54.

³ Gh. Calotoiu, M. Mărgineanu, *Raport asupra cercetărilor arheologice de la Ceplea-„Valea Satului”, com Plopșoru, jud. Gorj*, în **Cronica Cercetărilor Arheologice din România, campania 2002**, a XXXVII-a Sesiune Națională de rapoarte arheologice, Covasna, 2003, p.82-83, PL.35.

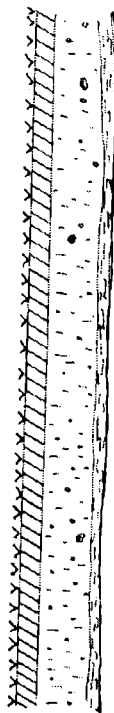
S-11 / 2002 (profilul V)

(N) →

1 / 50

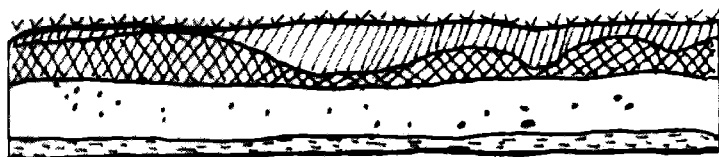
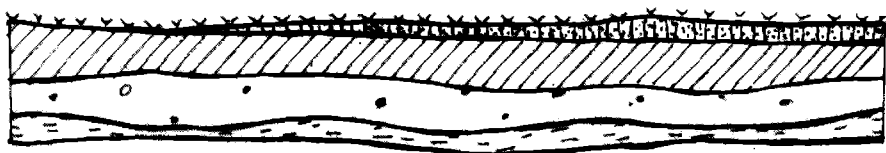
S-1 / 2002 (profilul V)

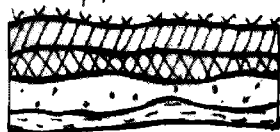
LEGENDĂ

- - sol vegetal
- - pământ negru arabil
- - lentilă de culoare galbenă
- - strat arheologic
- - strat steril
- - pigmenti de arsură
- - ceramică
- - piatră

Pl. I. Ceplea - "Valea Satului" 2002. Profile

S_{III}/2003 PROFIL ES_{IV} 2003 PROFIL V

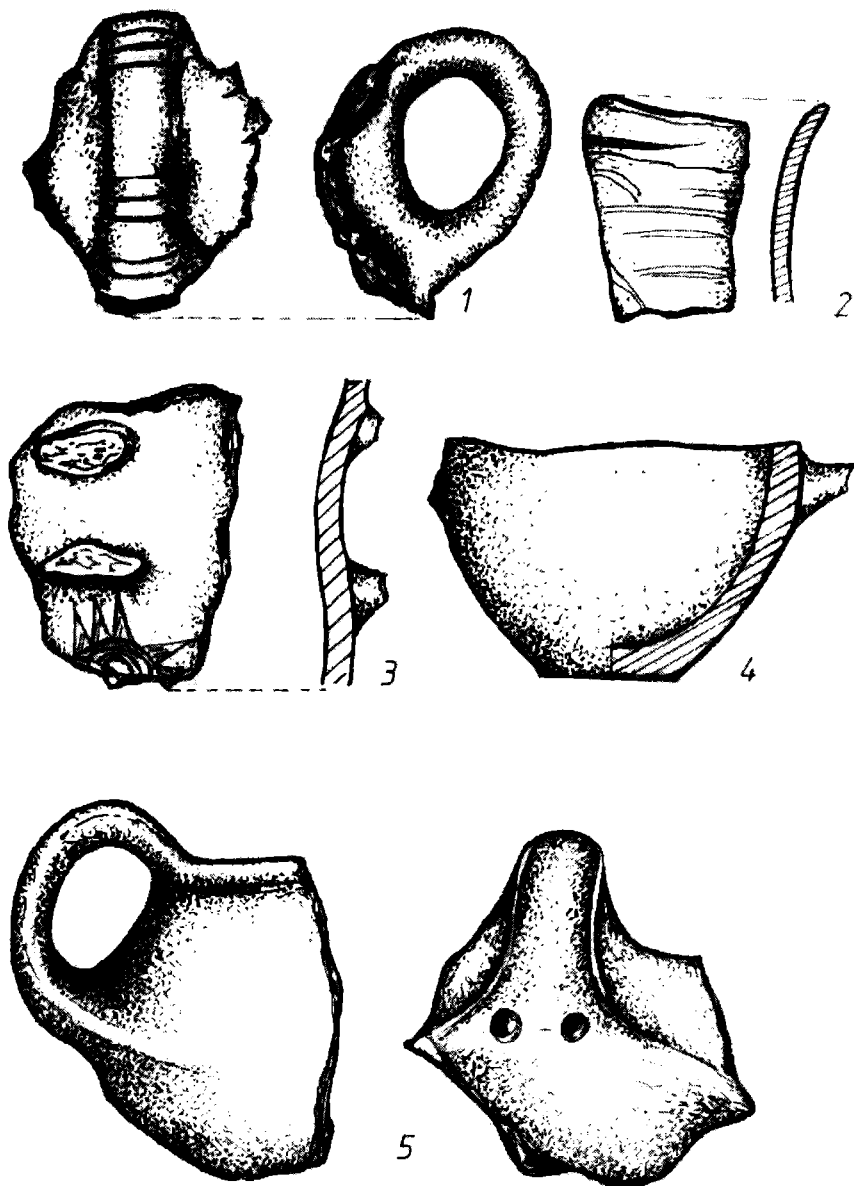
C/2003 PROFIL E

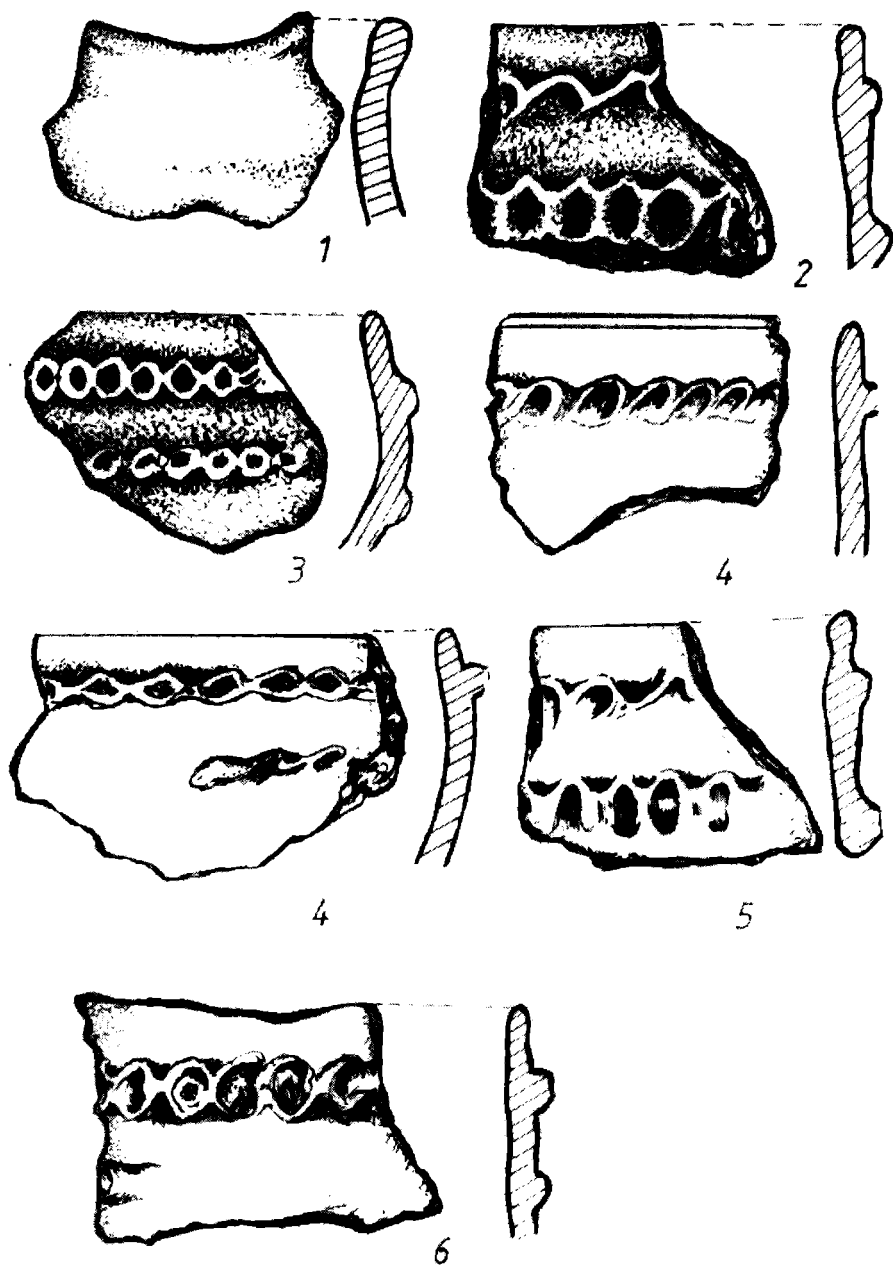
sc. 1/50

LEGENDĂ

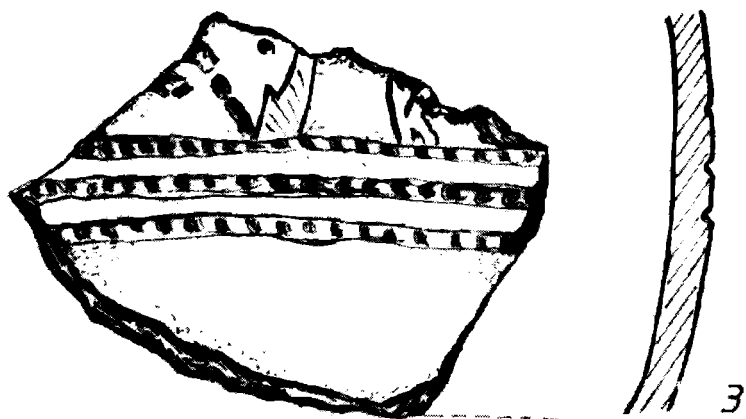
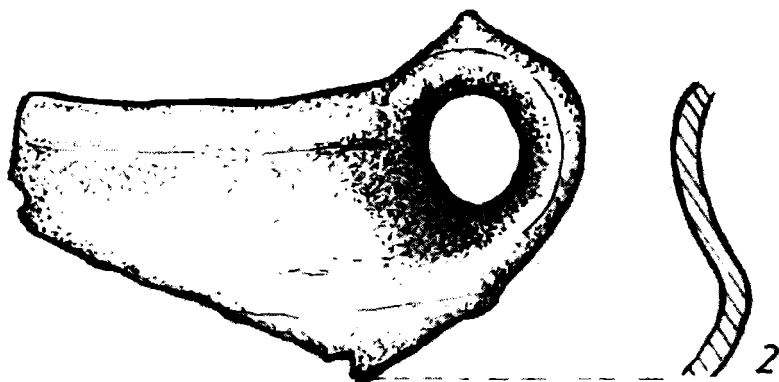
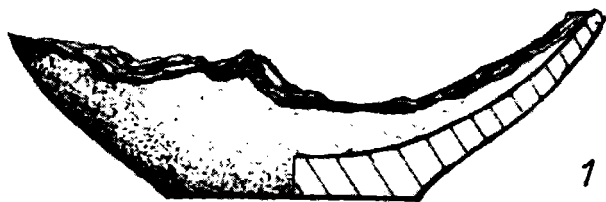
- — STRAT VEGETAL
- — STRAT DE CULOARE CENUSIE
- — STRAT DE PIETRIS
- — SOL NEGRU COMPACT
- — STRAT ARHEOLOGIC
- — STERIL
- — FRAGMENT CERAMIC
- — PIETRE

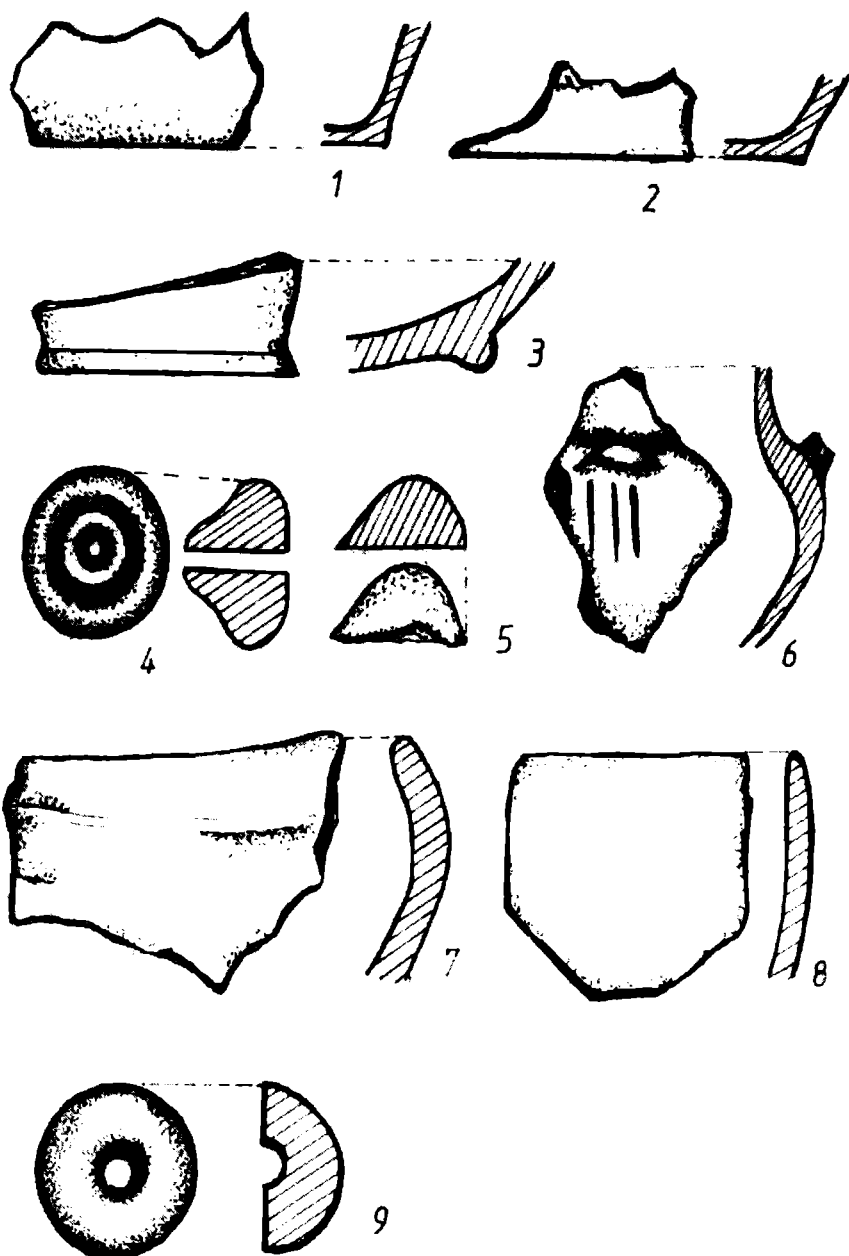
Pl. III. Ceplea - "Valea Satului". Ceramică.

PI. IV. Ceplea - "Valea Satului". Ceramică.

Pl. V. Ceplea - "Valea Satului". Ceramică.

PI. VI. Ceplea - "Valea Satului". Ceramică.